

Properes mesures de Responsabilitat Penal de les Empreses

El passat 31 de març de 2015 es va publicar al BOE l'anunciada i esperada reforma del Codi Penal, **la qual entrarà en vigor el proper dia 1 de juliol de 2015**. Aquesta reforma, entre d'altres aspectes, aprofundeix substancialment en la responsabilitat penal de les persones jurídiques i llurs administradors i directius, fent necessari l'adopció de programes de **Corporate Compliance o de Prevenció i Gestió de delictes a l'empresa**.

De molt transcendent es pot qualificar la reforma del Codi Penal pel món empresarial, atès que incorpora novetats rellevants en matèria de **responsabilitat penal de les persones jurídiques (empreses i corporacions)**.

La nova redacció de l'article 31bis del Codi Penal, manté el règim sancionador per les empreses i d'altres entitats o institucions assimilades, quan s'hagin comés delictes en el seu nom i benefici propi, per part dels seus representants legals (administradors i/o directius), així com per els seus empleats o subordinats a les ordres d'aquells.

Però d'altra banda, s'introdueix la **possibilitat d'exempció de responsabilitat penal** quan:

- 1) L'òrgan d'administració hagi adoptat i executat amb eficàcia models d'organització i gestió que incorporin mesures de vigilància i control adients per la prevenció de delictes.
- 2) La supervisió del funcionament i del compliment del model de prevenció implantat s'hagi confiat a un òrgan amb poders autònoms de vigilància i control (per aquells casos de PIMES autoritzades a presentar comptes abreujats, aquesta funció la pot assumir l'òrgan d'administració)
- 3) Quan els autors individuals han comés el delicte eludint fraudulentament els models de prevenció.
- 4) No s'hagi produït una omissió o exercici insuficient de les funcions de supervisió, vigilància i control.

Aquests models de prevenció o programes de **Corporate Compliance**, degudament actualitzats i verificats, **hauran de complir el següent**:

- a) Identificar les activitats a on es poden cometre delictes que han de ser previnguts.
- b) Establir els protocols i procediments d'adopció i execució de les decisions
- c) Disposar de models de gestió dels recursos financers adequats per impedir la comissió de delictes.
- d) Imposar l'obligació d'informar dels riscos i incompliments a l'òrgan de supervisió.
- e) Establir un sistema disciplinari que sancioni els incompliments.

Les sancions penals (penes) que podran ser imposades per la comissió de delictes corporatius són elevades, ja sigui en termes econòmics, com també reputacionals; arribant inclús, en els casos més greus, a la dissolució de la societat, entre d'altres mesures interdictives.

Tanmateix, la responsabilitat penal corporativa, **podria ser objecte també d'atenuació** en funció de que:

1. La persona jurídica confessi la infracció a les autoritats abans de que aquestes la descobreixin.
2. Que la persona jurídica col·labori en la investigació aportant proves decisives per esclarir els fets i les responsabilitats.
3. Que es repari o desuneixi el dany causat pel delictes.
4. Que s'estableixi abans del judici mesures eficaces per prevenir la comissió de nous delictes, és a dir, models de prevenció o programes de compliment (**Corporate Compliance**).

En definitiva, abans de veure's involucrat, inclús de forma inconscient, en assumptes de blanqueig de capitals, il·límits mediambientals, irregularitats comptables, perjudicis als consumidors, atemptar contra la propietat intel·lectual/industrial, vulneració de la lliure competència, incompliment d'obligacions fiscals, insolvències punibles, etc., ...; ara més que mai és del tot imprescindible disposar d'un **Model de Prevenció** de comissió de delictes o programa de **Corporate Compliance**, per evitar responsabilitats importants de l'àmbit penal.

Miquel Fortuny
Advocat

mfortuny@fortunylegal.com